

Varde Kommune
Bytoften 2
6800 Varde

Att.: Naturcenteret

Dispensation efter naturbeskyttelsesloven og tilladelse efter vandløbsloven og planloven til vandplanindsatser i Meldhede Østre Bæk og Årre Nørre Enge Bæk.

Som indsats i de Statslige vandområdeplaner har Varde Kommune udarbejdet et projekt til anlæggelse af to okkerbassinanlæg i henholdsvis Meldhede Østre Bæk og vandløbet Årre Nørre Enge.

Forslaget har været i offentlig høring i en periode på 8 uger med høringsfrist den 29. marts 2022. Varde Kommune har modtaget bemærkninger til projektet fra DTU AQUA/Fiskeristyrelsen. Indkomne høringssvar og Varde kommunes bemærkning er vedlagt som bilag 1. Projektmateriale er opdateret i henhold til bemærkningerne og ligeledes vedlagt.

Varde Kommunes afgørelse

Varde Kommune giver tilladelse efter vandløbsloven og Planloven, samt dispensation efter naturbeskyttelsesloven til at gennemføre projektet.

Tilladelse gives på følgende vilkår, at:

- Projektet udføres som beskrevet i justeret detailprojekt fra april 2022.
- Kørsel på § 3 områderne begrænses mest muligt og efter Varde Kommunes anvisning, skal der anvendes køreplader på beskyttede arealer.
- Overskudsjord fra projektet udjævnes på arealer, som ikke er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3
- Gravearbejdet udenfor §3 beskyttet eng og mose kan påbegyndes fra 1. juli 2022. Udgravning til Meldhede Bæk anlægget må ikke foretages i perioden fra 1. maj til 15. juli, af hensyn til arealets ynglefugle.
- Der ændres ikke på topografien af de omgivende § 3-beskyttede arealer udover lokal afretning af okkersøernes brinker.
- Bassinanlæggene må ikke anvendes til udsætning eller fodring af krebs, fisk eller ænder.

Projektbeskrivelse

Projektet omfatter anlæggelse af to okkerbassin anlæg ved Meldhede Bæk og vandløbet Årre Nørre Enge. Anlæggene fjerner okkerbelastningen fra identificerede okkerkilder. Detailprojektet er vedlagt som bilag 2 og 3.

Lokalitet og status

Meldhede Østre Bæk og Årre Nørre Enge løber sammen og udmunder herefter i Skonager Lilleå. De to vandløb afvander et opland på ca. 7,8 km²

Teknik og Miljø

Bytoften 2, 6800 Varde

79947421

23. maj 2022

Flemming Sørensen

Direkte tlf.: 79947421

Sagsnr.: 19-3751

Postadresse:

Varde Kommune
Bytoften 2, 6800 Varde

mellem Bækhede Plantage og Årre By. De to vandløb er tilsammen ca. 3,5 kilometer lange opstrøms for projektet. Meldhede Østre Bæk og Årre Nørre Enge er ikke målsat i Vandområdeplanen fra 2015-2021, men det er Skonager Lilleå som belastes af okkeren fra de to vandløb. Der er ikke målopfyldelse i Skonager Lilleå, da vandløbet er væsentligt okkerbelastet.

Meldhede Østre Bæk, Årre Nørre Enge og Skonager Lilleå er beskyttede vandløb efter naturbeskyttelsesloven §3.

Oversigtskort over projektområdet ses i detailprojektet bilag 2 og 3.

23. maj 2022

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Side 2 / 8

Redegørelse for og formål med indsatsen

Projektet har til formål at skabe bedre vandkvalitet, så den målsatte Skonager Lilleå kan opnå god økologisk tilstand og forbedre naturtilstanden på den ca. 9 km lange strækning ned til udløbet i Varde Å.

Okkerbassin anlæggene består af 2-3 bassiner, hvor vandets skadelige okkerindhold udfældes og tilbageholdes.

Der anlægges udløbsstryg fra anlæggene og der udlægges tre stryg med gydegrus i Årre Nørre Enge. Udløbsstrygene sikrer fortsat faunapassage i vandløbene. Alle stryg har samtidig en geniltende funktion efter vandets passage gennem okkeranlæggene.

Konfliktsøgning

Okkerloven

Begge okkeranlæg etableres i udpeget okkerpotentielt område. En eventuel lokal okkerudvaskning fra udgravning til anlægget vil blive rensset i okkerbassinanlægget og vil dermed ikke medføre en øget okkerbelastning i vandløbet.

Naturbeskyttelsesloven

Meldhede Østre Bæk og Årre Nørre Enge Bæk er udpeget som § 3 beskyttede vandløb. Okkerbassinerne i Meldhede Østre Bæk etableres på §3 beskyttet eng/mose. I henhold til Naturbeskyttelsesloven vil ændringer i vandløbsprofilen og anlæg af okkerbassinet derfor kræve en dispensation fra beskyttelsen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen indeholder en udpegning af særlige landskabstyper og Skonager Lille Ådalen er medtaget som en af kommunes sammenhængende dallandskaber. Etablering af okkeranlæggene kræver en tilladelse efter planloven.

Naturbeskyttelsesloven

Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af blandt andet enge og vandløb, og det fremgår af bemærkningerne til loven, at reglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.

23. maj 2022

Kommunen kan kun i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelsen. Varde Kommune har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering:

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Vandløbene er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3. De vandløbsnære arealer ved etableringen af okkeranlægget i Meldhede Østre Bæk er registreret som § 3 beskyttet eng og mose. Kun engarealet berøres direkte af etableringen af anlægget.

Side 3 / 8

En reduktion af okkerbelastningen i Skonager Lilleå er en nødvendig forudsætning for en forbedret vandkvalitet på den 9 km beskyttede vandløbsstrækning ned mod Varde Å. Grundet den nuværende okkerbelastning er vandløbsfaunaen artsfattig og uden forekomst af helt almindelige rentvandsarter. På trods af fri faunapassage, rimeligt gode fysiske forhold og egnede gyde- og opvækstforhold i vandløbet er der ingen selvreproducerende bestande af laksefisk. Ved 4 undersøgelser i perioden 2015 til 2020 har der været enkeltfund af ældre laks og ørred, samt arterne bæklampret, elritse, skalle, ni- og trepigget hundestejle. I hovedparten af vandløbet er det kun nikipiget hundestejle, der forekommer.

En forbedret vandkvalitet vil hurtigt udbrede og forøge artsdiversiteten i vandløbet. En naturlig fiskebestand forventes at kunne genetablere sig i Skonager Lilleå, herunder den beskyttede og genetisk unikke Varde Å laks. Skonager Lilleå vurderes, at kunne være sandsynligt leveområde for bilag IV-arterne Laks, Bæklampret, Flodlampret, Stalling, Grøn Kølleguldsmed, samt bilag IV-arten Odder, hvis forekomst i form af ekskrementer, allerede er observeret langs vandløbet.

Skonager Lilleå påvirker lokalt Varde Å med sin okkerrøde farve. I 2021 har en undersøgelse af den fredede Flodperlemusling i Varde Å påvist, at tætheden af flodperlemuslingen påvirkes negativt nedstrøms udløbet af Skonager Lilleå. Der forventes derfor også en positiv påvirkning for denne enestående bestand i Varde Å.

Placeringen af okkerbassinanlægget på § 3 beskyttet eng er valgt, da det ikke er muligt at finde en alternativ placering udenfor det beskyttede engareal. Anlægget skal placeres nedstrøms de væsentligste okkerkilder for at kunne rense effektivt. Alle arealer langs Meldhede Bæk systemet er desuden beskyttet natur, så en løsning med flere små okkeranlæg løser ikke konflikten med beskyttede arealer. De nærmest liggende ubeskyttede arealer er desuden så højtliggende, at det ikke er praktisk muligt at etablere anlægget her.

Varde kommune har lavet en feltbesigtigelse forud for projekteringen, som har afklaret, hvor en placering vil skabe mindst mulig skade på det beskyttede engareal.

De 3 bassiner er blevet placeret og udformet, så anlægget kun berører engarealer, der fremstår kulturpåvirkede. De berørte arealer er domineret af mosebunke og lysesiv, og der forekommer også en del hundegræs og rapgræs sp. Der er desuden fundet arter som stor nælde, lav ranunkel, fløjlsgæs, alm. kvik, burrenerre, alm. syre, mælkebøtte, kruset skræppe, dueurt sp. og gåsepotentil. Endelig er der perifert i de berørte arealer fundet enkelte alm. star, næbstar, mjørdurt, dyndpadderok, bredbladet dunhammer og kærtidse. De sidstnævnte arter forekommer mere hyppigt på de tilstødende og mindre kulturpåvirkede arealer, som ikke berøres af bassinanlæggene. Her er der desuden fundet arter som kærsvovlrod, topstar (veludviklede tuer), fladstjerne sp., angelik, mangeløv sp., engkabeleje, eng-rørhvene, mose-pors, solbær, krageklo, engviol, spagnum sp. og jomfruhår.

23. maj 2022

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Side 4 / 8

De berørte arealer har laveste værdisætning i Varde Kommunes naturkvalitetsplanlægning. På grund af beliggenheden i en naturkorridormæssig sammenhæng har de dog mellemste målsætning (B) i naturkvalitetsplanen. På B-målsatte arealer kan der ifølge kommuneplanen kun i særlige tilfælde gives dispensation til mindre indgreb efter en konkret vurdering af indgrebets betydning for naturen. På grund af beliggenheden i den nævnte naturkorridormæssige sammenhæng indgår de berørte arealer desuden i kommuneplanens udpegning af Grønt Danmarkskort som "eksisterende værdifuld natur". Her kan der ifølge kommuneplanens retningslinjer ikke forventes tilladelse eller dispensation til anlæg, der ikke er forenelige med naturbeskyttelsesinteresserne.

Etableringen af de to okkerbassin anlæg vurderes ikke til at påvirke hydrologien negativt for de § 3-beskyttede arealer. Indløbsvandpejlet i anlæggene er tilpasset vandløbets nuværende forhold og vandspejlet i den nedre halvdel af okkeranlæggene vil være lidt højere end det nuværende vandspejl i vandløbene. Dette vurderes umiddelbart at være til gunst for det omgivende eng- og moseareal.

På baggrund af ovennævnte er der lavet en konkret afvejning af naturgevinsten i projektet, hvor det er vurderes, at der foreligger særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der kan meddeles den fornødne dispensation. Projektet medfører en vis arealreduktion af en beskyttet, kulturpåvirket eng, men det påvirker ikke naturkorridoren negativt, og det forventes samtidig at medføre en meget væsentlig naturmæssig forbedring af en anden § 3-beskyttet naturtype (9 km vandløb).

Projektet vil summeret set forbedre samfundsmæssige naturværdier og en række sjældne og lokalt forekommende vandløbsarter.

Natura 2000 og kommuneplan

Habitatområde nr. 77 "Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde" ligger ca. 8 km vest for projektområdet. Anlæggets fysiske beliggenhed berører ikke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Bilag IV-arten Odder (*Lutra lutra*) har forekomst i

Skonager Lilleå Bæk systemet og er senest registeret under opmålingerne til projektet i 2018. Det vurderes, at projektet vil være til gunst for odderens udbredelse. Den forbedrede vandkvalitet vil være gunstig for udpegningsarterne Laks, Bækklampret, Flodlampret, Stalling og Grøn Kølleguldsmed.

I henhold til Kommuneplan 2021 er hele Skonager Lilleå er udpeget som et sammenhængende dallandskab. Ifølge kommuneplanens retningslinjer skal dallandskaberne beskyttes, bevares og styrkes som sammenhængende halvkulturlandskaber og friholdes for ny bebyggelse og anlæg. Konkret vurderes det dog, at etablering af bassinanlæggene med den projekterede udformning ikke vil forringe oplevelsesværdien af dallandskabet væsentligt. Der er herunder blandt andet lagt vægt på, at der ikke er tale om anlæg, der hindrer udsynet.

23. maj 2022

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Side 5 / 8

VVM screening

Der er foretaget en VVM-screening og Varde Kommune har truffet afgørelse om, at der ikke er grundlag for, at udarbejde en egentlig VVM-redegørelse. Afgørelsen er truffet og offentliggjort den 5. maj 2022.

Afvandingsmæssige konsekvenser

Okker anlæg

De afvandingsmæssige forhold opstrøms de to okkerbassin anlæg ændres ikke, da den projekterede vandspejls højde er tilpasset udløbet af de eksisterende dræntilløb og de målte vandspejl i de to vandløb. Alle kendte dræn kan føres ud i bassinanlægget uden opstuvende konsekvenser.

Udlægning af grus

Der ændres ikke på de afvandingsmæssige forhold ved udlægning af gydegrus, da udlægningen sker under gældende regulativmæssige bund.

Regulativmæssige ændringer

I forbindelse med godkendelse af projektet vedtages samtidigt ændringer af de nugældende regulativer for Meldhede Østre Bæk og Årre Nørre Enge.

Station m	Bundkote m DVR90	Bundbredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkning
0	18,87	x	x	x	Stryg slut og sammenløb med Årre Enge
		1	17	1:1,5	
23	19,26	x	x	x	Stryg start
23	19,40	1			Justerbart udløbsbygværk, minimum vandspejl kt. 19,40 m i okkersø bassin 3
37	18,80/18,20				Okkerbassin 3
94	19,49		x		Rørbro udløb
		0,6	1		Rørdiameter ø 1,0 m

100	19,50		x		Rørbro indløb
110	18,90/18,30				Okkerbassin 2
170	19,50	x	x		Slut stryg
		3	10	1:3	
180	19,60	x	x		Start stryg
200	19,00				Okkerbassin 1 lav del
225	17,90				Okkerbassin 1 dyb del
247	19,66		x		Indløb Okkerbassin 1
			2,3		Arealkrav jf. gældende regulativ
321	19,82		x		Tranbjerg Mosebæk

23. maj 2022

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Side 6 / 8

Tabel 1. Meldhede Østre Bæk, ny regulative dimensioner fra station 0 m til station 321 m.

Station m	Bundkote m DVR90	Bundbredde m	Fald ‰	Anlæg	Bemærkning
464	18,87	x	x	x	Sammenløb med Meldhede Øster Bæk
			3,4		Arealkrav jf. gældende regulativ
634	19,45	x	x	x	Udløbsstryg slut
		1	10	1:1,5	
654	19,70	x	x	x	Start udløbsstryg og justerbart udløbsbygværk, minimum vandspejl kt. 19,70 m i okkersø bassin 2
690	19,10				Okkerbassin 2
735	19,65	x	x	x	Slut stryg
		1,5	2	1:1,5	
757	19,70	x	x	x	Start stryg
780	19,15				Okkerbassin 1 lav del
809	17,95				Okkerbassin 1 dyb del
832	19,63	x	x	x	Indløb okkerbassin 1. Stationering øget 108 m.
			1,5		Arealkrav jf. gældende regulativ
1118	20,06	x	x	x	Opstrøms okkeranlæg. Gl. regulativ station 1010 m.

Tabel 1. Årre Nørre Enge, ny regulative dimensioner fra station 464 m til station 1118 m.

Vandløbenes regulativmæssige forhold udenfor projektområdet ændres ikke.

23. maj 2022

Ændringerne vil være at optage i regulativet ved førstkommende revision af dette.

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Tidsplan og økonomi

Projektet påregnes gennemført i fra 15. juli til 1. september 2022. De samlede udgifter til gennemførelse af projektet skønnes at blive ca. 2.100.000 kr + moms. Projektet finansieres af Miljøstyrelsen og EU´s fiskerifonde .

Side 7 / 8

Tilsyn

Varde Kommune, Naturcentret varetager tilsynet på anlægsarbejdet.

Baggrund for afgørelsen

Afgørelsen er truffet på baggrund af det justerede detailprojekt fra april 2022.

Godkendelse af projektet er meddelt efter vandløbsloven §§ 17, 37, 47 og 48, samt efter § 3 i bekendtgørelse om vandløbsregulering- og restaurering m.v.

Dispensationen efter naturbeskyttelsesloven er givet efter lovens § 65, jævnfør § 3 og § 16 (lovbekendtgørelse nr. 121 af 26. januar 2017 af lov om naturbeskyttelse).

Tilladelsen efter planloven er givet efter lovens §35, stk. 1 (Lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020).

Klagevejledning

Se bilag 4.

Afgørelsens gyldighed

Hvis der ikke bliver klaget, må afgørelsen udnyttes, når klagefristen er udløbet.

Hvis eventuelle klageparter klager over afgørelsen, skal Miljø- og Fødevareklagenævnet og/eller Planklagenævnet afgøre sagen endeligt. Dispensationen/tilladelsen må i så fald ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet og/eller Planklagenævnet bestemmer andet.

Dispensationen og tilladelsen efter vandløbsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato for tilladelsen.

Tilladelsen efter planloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år fra i dag.

Der bliver omgående givet besked, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

Bilag

1. Indkomne hørings svar
2. Detailprojekt april 2022
3. Bilag 1-14 til detailprojektet
4. Klagevejledning

23. maj 2022

Sagsnr.: 19-3751

Ref.: Flemming Sørensen

Med venlig hilsen

Side 8 / 8

Flemming Sørensen

Projektmedarbejder

E flso@varde.dk

---

¹ **Bekendtgørelse af lov om vandløb** nr. 127 af 26/01/2017 § 17. Vandløb må kun reguleres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse.

¹ **Bekendtgørelse om vandløbsregulering- og restaurering m.v.** nr. 834 af 27/06/2016 § 3. Vandløb må kun reguleres efter vandløbsmyndighedens bestemmelse.

¹ **Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse** nr. 1986 af 27/10 2021 § 65. Kommunalbestyrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra bestemmelserne i § 3, stk. 1-3, og § 18, stk. 1.

¹ **Bekendtgørelse af lov om planlægning** nr. 1157 af 1/7 2020 §35, I landzoner må der ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, jf. dog §§ 5 u og 36-38. Ved kommunalbestyrelsens tilladelse efter 1. pkt. kan der lægges særlig vægt på kommuneplanens retningslinjer for omdannelseslandsbyer.